Коалиция за климата
България

climatebg.org ♦ facebook.com/climatebg ♦ 088 226 1132

COP е мъртъв! Да живее COP!

Гражданската и експертна общност за климата чертае пътя напред след Анталия

София, 25 ноември 2026 г. – Опитът за покушение срещу световната климатична политика се провали. **Коалиция за климата – България приветства куража и последователността на Европейския съюз и останалите държави, които отхвърлиха опасното проектоспоразумение на 31-вата Конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (COP31). То бе лансирано в последния момент под натиска на въглеродните лобисти и геополитически интереси, несъвместими с климатичната справедливост. С отхвърлянето му здравият разум на човечеството надделя над безконтролната алчност за печалби от изкопаеми горива и халюцинациите за геополитическо надмощие чрез тях. Отказът да бъде подписано отваря вратата към възраждане на международната солидарност за смислено и трайно решение на климатичните проблеми под егидата на ООН.**

Защо е нужно ново глобално споразумение за климата?

Затоплянето на Земята вече надхвърля 1,5 °C в отделни години,[1] а при настоящия темп дългосрочното затопляне ще премине този праг около 2030 г.[2] Загубата на значителна част от тропическите коралови рифове и планинските ледници вече е необратима.[3] Сегашните национални ангажименти водят към приблизително 2,6 °C затопляне през века.[4] Периодът 2015–2026 г. се очертава като дванадесетте най-топли години в историята на инструменталните наблюдения.[5]

Климатичните промени задълбочават бедността, недостига на вода и храна и съществуващите конфликти, принуждавайки все повече хора да търсят сигурност през границите. През лятото на 2026 г. Европа преживя екстремна суша и горещини с хиляди жертви.[6] Оттокът на Дунав при изтичане от

---

1 WMO (2025), State of the Global Climate 2024
2 Forster et al. (2026), Indicators of Global Climate Change 2025
3 Global Tipping Points Report (2025); IPCC (2019), SROCC, A.3
4 UNEP (2026), Emissions Gap Report
5 WMO (09.11.2026), State of the Climate Update
6 Nature Health (2026), Heat-related urban mortality in Europe

България спадна до около 1600 куб. м/сек. при обичайни 3900 куб. м/сек.[7] Ниските води наложиха намаляване на мощността на един от блоковете на АЕЦ „Козлодуй“ със 120 мегавата[8] и попари амбициите за връщане към ядрената енергия.

Европа, както и целият останал свят, се нуждае от решителни съвместни действия, за да се предпази от ескалиране на тези рискове. Имаше шанс те да бъдат договорени в Анталия. На COP31 126 държави настояха за **ново споразумение, което да потвърди необходимостта от преход отвъд петрола, газа и въглищата**.[9]

Поредният неуспял пуч

Не всички желаеха това. Политическите и икономическите сили, които дължат мощта си на зависимостта от изкопаемите горива, от години се опитват да обезсилят международния климатичен процес, превръщайки климатичните конференции от форуми за договаряне на съвместни действия в търговски изложения и поле за въглероден лобизъм. В Анталия тръгнаха на последен отчаян щурм срещу общия интерес на човечеството. Начело застанаха Саудитска Арабия и Русия, които **поискаха заключителният документ да не споменава изкопаемите горива**.[10]

За Саудитската монархия залогът са приходите и влиянието на петролната индустрия. За Кремъл енергийните доставки са инструмент за геополитическо влияние и запазване на зависимостта от изкопаеми горива като лост за икономическо и политическо изнудване. Към тях се присъедини Доналд Тръмп, който напусна международното климатично сътрудничество и постави управлението си в услуга на петролните печалби. Военният конфликт с Иран и кризата около Ормузкия проток разкриха колко опасна за световната икономика и сигурност остава тази зависимост.

Предложеният в последния момент заключителен документ на COP31 бе напълно неприемлив. Вместо ангажимент за преход отвъд въглищата, петрола и природния газ, той опитваше да разхлаби ангажиментите за финансова подкрепа на най-уязвимите държави и да подмени реалното намаляване на емисиите с често беззъби, но и потенциално опасни технологии за улавяне и съхранение на въглерод. Отпадна предложената цел от 120 млрд. долара за адаптация, а формулировките за сроковете на следващите доклади на Междуправителствения комитет по изменение на климата (IPCC) бяха отслабени.[11] Приемането на такъв осакатен документ би означавало дезертиране от вече постигнатото и капитулация пред големите замърсители. Отхвърлянето му не е отказ от международно сътрудничество, а защита на неговия смисъл.

Ето защо **приветстваме принципната позиция на ЕС, подкрепена от Великобритания, уязвими островни държави и други страни.** Горди сме, че България, като държава членка на ЕС, остро засегната от климатичната криза, е част от тази обща европейска позиция[12] и държим да бъде лидер в изпълнението ѝ.

По-жив и укрепнал процес

Мераците за отслабване на ООН и парализиране на международната солидарност и взаимодействие и този път удариха на камък. **Но този отпор ще има значение само ако бъде последван от конкретни**

[7] Copernicus (31.08.2026), Low Danube water levels

[8] МЕ (20.08.2026), Намаляване на мощността на АЕЦ „Козлодуй“

[9] Evans et al. (2026), цит. съч.

[10] AP (22.11.2026), Failure to reach a major climate deal

[11] Evans et al. (2026), COP31 outcomes, Carbon Brief

[12] ЕК (23.11.2026), EU stood firm at COP31

действия, по-високи амбиции и справедливо финансиране на климатичния преход. Самата конференция в Анталия все пак постигна конкретни резултати. С три години бе продължена работната програма за справедлив преход, договорени бяха стъпки за въвеждане на механизма за справедлив преход, за усъвършенстване на показателите за климатична адаптация и за подобряване на достъпа до климатично финансиране.[13]

Дипломатическият блокаж в Анталия не спира глобалния климатичен преход. Напротив**. Технологичният напредък и икономическата конкуренция вече движат декарбонизацията независимо от международните преговори.** Развитието на възобновяемата енергия, електрификацията на транспорта и новите индустриални технологии променят икономиките от Китай и Индия до Бразилия, Африка и останалия свят.[14] България също ускорява пазарната декарбонизация като част от ЕС.[15]

Тъкмо защото този преход вече е необратим, международната общност не може да си позволи да го изостави. Необходими са общи правила, ясни цели и справедливо разпределение на отговорностите между държавите, които да гарантират, че **технологичният напредък ще доведе до достатъчно бързо ограничаване на глобалното затопляне и ще облагодетелства всички, без да застрашава природата и общочовешките права и свободи**. Необходимо е също незабавно осигуряване на глобална климатична сигурност, включваща прекратяване на откритите военни и икономически конфликти и отказ от зависимостта от изкопаемите горива веднъж завинаги.

Коалиция за климата – България приветства започналите по време на COP31 консултации „с цел укрепване на процеса по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата“, за които съобщи Европейската комисия.[16] ЕС и останалите градивни участници в този процес разбират, че е застрашен и вече работят за връщането му в предначертания още през 1992 г. курс – стабилизиране на концентрациите на парникови газове в атмосферата до ниво, което предотвратява опасната антропогенна намеса в климатичната система, позволява естествената адаптация на екосистемите, не застрашава производството на храни и осигурява възможност за устойчиво икономическо развитие.[17]

Това е най-добрата вест от Анталия! **Изцяло подкрепяме усилията за реформиране на международния климатичен процес и утвърждаване на нов формат на климатичните конференции** без лобистко вмешателство в услуга на петролните печалби и техните клиенти във властта и без повече тъпчене на място и въртене в кръг по свирката им – в България и навсякъде по света.

За повече информация: *Антоанета Йотова, тел. 0889586994, toniyotova@gmail.com*

Коалиция за климата – България (ККБ) обединява граждански организации и експерти в подкрепа на научно обосновани климатични политики и справедлив енергиен преход. Като партньор на Европейския климатичен пакт, „БлуЛинк“ подпомага дейността на ККБ и проведе съвместно събитие с АРС в българския павилион на COP31, посветено на цифровите инструменти, правата и защитата на младите климатични активисти.

BlueLink
МРЕЖА ЗА ГРАЖДАНСКО ДЕЙСТВИЕ

[13] UNFCCC (23.11.2026), COP31 outcomes
[14] IEA (2026), Global Energy Review
[15] Jowett (02.02.2026), Bulgaria installs 1.4 GW of solar, pv magazine
[16] ЕК (2026), Позиция относно COP31
[17] РКООНИК (1992), чл. 2